РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ
БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ

ЗАПОВЕД

№ ...РД Ш-2671...
гр. София, ...13.12.....2019 г.

На основание чл. 5, ал. 1, т. 2 и ал. 2, т. 1 от Устройствения правилник на Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ).

НАРЕЖДАМ:

Утвърждавам:

1. „Стандартна оперативна процедура за минималните срокове за зареждане с нови животни в животновъдни обекти, в които животните са ликвидирани поради възникване на заразно заболяване", СОП – ЗХОЖ - 19, версия 03, приложение към настоящата заповед.

2. Процедурата по т. 1 се прилага от 13.12.2019 г.

Контрола по изпълнението на заповедта възлагам на директора на дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните и контрол на фуражите" при ЦУ на БАБХ.

Настоящата заповед да се доведе до знанието на главния директор на главна дирекция „Верификация на официалния контрол" при ЦУ на БАБХ, директора на дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните и контрол на фуражите" при ЦУ на БАБХ, и директорите на Областните дирекции по безопасност на храните, за сведение и изпълнение.

ПРОФ. Д-Р ПАСКАЛ ЖЕЛЯЗКОВ, ДВМ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР

ДД/ЗХОЖКФ

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А
☎ +359 (0) 2 915 98 20, 🖷 +359 (0) 2 915 98 98, www.babh.government.bg

	БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ	Код: СОП – ЗХОЖ 19 Версия: 03 Страница: 1 от 10
	СТАНДАРТНА ОПЕРАТИВНА ПРОЦЕДУРА ЗА МИНИМАЛНИТЕ СРОКОВЕ ЗА ЗАРЕЖДАНЕ С НОВИ ЖИВОТНИ В ЖИВОТНОВЪДНИ ОБЕКТИ, В КОИТО ЖИВОТНИТЕ СА ЛИКВИДИРАНИ ПОРАДИ ВЪЗНИКВАНЕ НА ЗАРАЗНО ЗАБОЛЯВАНЕ	

Приложение към Заповед № РД 11-2671/18.12.2019г.
на изпълнителния директор на БАБХ

I. ЦЕЛ НА ПРОЦЕДУРАТА

С тази стандартна оперативна процедура /СОП/ се определя реда и начина за повторно зареждане на животновъдни обекти в които, животните са унищожени поради възникване на опасни заразни заболявания.

Спазването на тази процедура гарантира единен подход при зареждането на животновъдни обекти след ликвидирани епизоотии в тях.

II. ОТГОВОРНОСТИ И ПРАВА

Тази процедура се прилага от:

1. Дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите“ /ЗХОЖКФ/ при Централно управление /ЦУ/ на Българската агенция по безопасност на храните /БАБХ/;
2. Директорите на Областните дирекции по безопасност на храните /ОДБХ/;
3. Началник отдел „Здравеопазване на животните“ при ОДБХ;
4. Официалните ветеринарни лекари към отдел „Здравеопазване на животните“ при ОДБХ;
5. Регистрираните ветеринарни лекари;
6. Собствениците на животновъдни обекти, в които са установени заболяванията по тази процедура.

Контролът по прилагане на процедурата се осъществява от дирекция ЗХОЖКФ и Главна дирекция „Верификация на официалния контрол“ /ГД ВОК/ при ЦУ на БАБХ.

Съставил: Съставил: Д-р Даниел Денев Гл.експерт Дирекция ЗХОЖКФ БАБХ Подпис: ……	Проверил: Д-р Александра Митева Началник отдел „Здравеопазване на животните“, дирекция ЗХОЖКФ Подпис:……	Проверили: Зооинж. Пенка Манева - Кънева И.Д. Директор на дирекция ЗХОЖКФ Подпис:…… Д-р Николай Лилов Главен директор на Главна дирекция ВОК Подпис:……	Съгласувал: Д-р Цвятко Александров, ДВМ Заместник изпълнителен директор на БАБХ Подпис:……	Съгласувал: Проф. Д-р Паскал Желязков, ДВМ Изпълнителен директор на БАБХ Подпис:……	Прилага се от: 13.12.2019 г. Всичко стр. 10

III. НОРМАТИВНИ ДОКУМЕНТИ

- Закон за ветеринарномедицинската дейност (ЗВД).
- Наредба № 23 от 14.12.2005 г. за реда и начина за обявяване и регистрация на заразните болести по животните.
- Наредба № ДВ 103 от 21.08.2006 г. за мерките за профилактика, ограничаване и ликвидиране на болестта инфлуенца /грип/ по птиците.
- Наредба № 31 от 19.12.2005 г. за мерките за профилактика, ограничаване и ликвидиране на болестта нюкясълска болест /псевдочума/ по птици и за условията и реда за прилагането им.
- Наредба № 4 от 15.02.2007 г. за профилактика, ограничаване и ликвидиране на класическа чума по свинете.
- Наредба 102 от 21.08.2006 г. за мерките за профилактика, ограничаване и ликвидиране на болестта африканска чума по свинете и за условията и реда за прилагането им.
- Директива на Европейския съвет 2002/60/ЕС в която са посочени специфичните изисквания за ликвидиране на африканската чума по свинете и за изменение на Директива 92/119/ЕС по отношение на тешенската болест и африканската чума по свинете.
- Наредба № 19 от 6.11.2007 г. за ограничаване и ликвидиране на някои екзотични болести по животните и мерките срещу везикулозната болест по свинете.
- Директива 92/119/ЕС за въвеждане на общи мерки на Общността за борба с някои болести по животните и на специфични мерки относно везикулозната болест по свинете.
- Регламент 999/2001/ЕС за профилактика и борба с трансмисивните спонгиформни енцефалопатии /ТСЕ/.
- Директива 92/35/ЕС отнасяща се до правилата за контрол и ликвидиране на африканската чума по конете.
- Наредба № 17 от 03.02.2006 г. за мерките за профилактика, ограничаване и ликвидиране на болестта шап по двукопитните животни и за условията и реда за прилагането им.
- Наредба № 19 от 14.12.2005 г. за профилактика, ограничаване и ликвидиране на заболяването син език по преживните.

IV. РЕД И НАЧИН ЗА ЗАРЕЖДАНЕ С НОВОПОСТЪПИЛИ ЖИВОТНИ

❖ БОЛЕСТИ ПО ПТИЦИТЕ

➢ Инфлуенца /грип/ по птиците

Извършва се съгласно „Инструкция за повторно зареждане на животновъдни обекти за птици след констатирано огнище на Инфлуенца по птиците“, последна актуална версия, Приложение към Заповед на изпълнителния директор на БАБХ.

➢ **Нюкясълска болест /псевдочума/**

- Зареждане на птицевъдния обект с нови птици се извършва не по-рано от 21 дни, след неколкократни дезинфекции, основно механично почистване и заключителна дезинфекция.
- Птиците с които се зарежда птицевъдния обект са ваксинирани срещу нюкясълска болест и са изминали 21 дена от ваксинацията.

❖ БОЛЕСТИ ПО СВИНЕТЕ

➢ **Класическа чума по свинете**

- Зареждане на свиневъдните обекти с нови свине се извършва най-рано 30 дни, след извършване на неколкократни дезинфекции, основно механично почистване и заключителна дезинфекция.
- Зареждането се извършва със сентинелни животни, които са изследвани с отрицателен резултат за антитела и наличие на вирус срещу КЧС, ако са с произход от предпазната и наблюдавана зона. Сентинелните животни се настаняват във всички помещения, предназначени за отглеждане на свине. Зареждат се от 5 до 10 брой прасета във всяко помещение.
- В случаи, че сентинелните животни произхождат от свиневъдни обекти на които не са наложени ограничения във връзка със заболяването, не се изисква изследване за наличие на антитела и вирус.
- За период от четиридесет /40/ дни се извършват клинични прегледи минимум по веднъж седмично, като през първите 28 дни прегледите са на всеки 7 дни, а последния клиничен преглед се извършва в края на периода. През този период от всяко болно или умряло животно се вземат проби за наличие на антитела и вирус.
- Четиридесет /40/ дни след настаняване на сентинелните животни, се вземат проби за наличие на антитела и вирус срещу КЧС. Нито едно от възприемчивите животни не напуска свиневъдния обект до излизане на отрицателни резултати от лабораторното изследване.
- При отрицателни резултати за наличие на антитела и вирус срещу КЧС, се извършва пълно зареждане на свиневъдния обект.

➢ **Африканска чума по свинете**

Извършва се съгласно Стандартна оперативна процедура – СОП – ЗХОЖ – 31, последна актуална версия, утвърдена със заповед на изпълнителния директор на БАБХ.

➢ **Везикулозна болест по свинете**

- Зареждането с нови свине се извършва не по-рано от четири седмици, след неколкократни

дезинфекции, основно механичното почистване и заключителна дезинфекция.

- Зареждането с нови свине в интензивните свиневъдни обекти, във фермите тип „А", тип „Б" и заден двор се извършва от стопанства, които се намират извън предпазната и наблюдавана зона и са показали отрицателен резултат за наличие на вирус и антитела срещу везикулозна болест. Зареждането се извършва във всички помещения, в които се отглеждат свине. Зареждат се от 5 до 10 прасета във всяко помещение.
- Нито едно животно не може да напусне свиневъдния обект в срок от 60 дни, след зареждане на последното прасе.
- През първите 28 дни се извършват клинични прегледи, през седем дни, а на 28-я ден прасетата се изследват за наличие на антитела срещу везикулозна болест и за наличие на вирус. При отрицателни резултати от лабораторното изследване и клиничните прегледи, прасетата могат да напуснат животновъдния обект след изтичане на 60 дневния срок от датата на която е заредено последното прасе.
- Във случай на везикулозна болест при източнобалканската порода, първоначално се зареждат от 10 до 20 броя източнобалкански прасета, които са показали отрицателен резултат за наличие на антитела и вирус.
- За период от 28 дни се извършват най-малко три клиничен преглед, като последния е на 28 ден и се изпращат проби за лабораторно изследване за наличие на антитела срещу везикулозна болест от всяко прасе. При откриване на болни или умрели прасета през този период, се изпращат проби за вирусологично изследване.

◆ БОЛЕСТИ ПО ЕДРИТЕ ПРЕЖИВНИ ЖИВОТНИ

➢ Заразен нодуларен дерматит

- Зареждането с нови животни се извършва 30 дни след заключителната дезинфекция, след неколкократни дезинфекции и основно механичното почистване, с до 10 броя ваксинирани животни след изминаването на минимум 28 дни от датата на ваксинацията им.
- След зареждането на животните се извършват клинични прегледи през 28 дни до 90-я ден от датата на зареждането, като последния клиничен преглед се извършва на 90-я ден.
- При всяко съмнение за клинични признаци, наподобяващи клиниката на заразния нодуларен дерматит се изпраща проба цяла кръв за изследване чрез полимеразно верижна реакция /PCR/.
- При доказана липса на вирус 90 дни след зареждането на първите жевотни се извършва цялостно зареждане на животновъдния обект.

➢ Спонгиформна енцефалопатия по говедата

- Зареждане с нови говеда се разрешава, след унищожаване по хуманен начин на всички говеда от кохортата на заразеното животно и обезвреждане на труповете в предприятие за

обезвреждане на странични животински продукти, след основно механично почистване и заключителна дезинфекция.

◆ БОЛЕСТИ ПО ДРЕБНИ ПРЕЖИВНИ ЖИВОТНИ

➢ Чума по дребни преживни животни

- Зареждането с нови животни се извършва 21 дни след заключителната дезинфекция, предшествана от неколкократни дезинфекции и основно механичното почистване.
- Зареждането се извършва със сентинелни овце и кози, до 15 животни, във всяко помещение за отглеждане.
- Животните да бъдат клинично, серологично и вирусологично изследвани за чума по дребните преживни животни преди настаняването, както и 21 дни след това с отрицателен резултат.
- При съмнение за чума по дребните преживни се вземат проби за лабораторно изследване за наличие на вирус или антитела.
- При отрицателни резултати от клиничните прегледи и лабораторните изследвания се извършва пълно зареждане на животновъдния обект.

➢ Шарка по овце и кози

- Зареждане със сентинелни животни се извършва два месеца след извършване на неколкократни дезинфекции, основно механично почистване и заключителна дезинфекция. Зареждат се от 5 до 15 животни във всяко помещение за отглеждане.
- За период от 21 дни, след зареждането се извършват клинични прегледи на всеки 7 дни, като последния клиничен преглед е на 21 ден след зареждането.
- При съмнение за шарка се вземат проби за лабораторно изследване за наличие на вируса на шарката по овцете и козите.
- При отрицателни резултати от клиничните прегледи и лабораторното изследване се извършва пълно зареждане на животновъдния обект.

➢ Скрейпи по овце и кози

- При констатиран класически случай на скрейпи в животновъден обект с дребни преживни се допуска зареждане само с:

- кочове при които, при изследването на кодони с № 134, 156 и 171, алелите и на двете места са с генотип аланин, аргинин, аргинин „ARR/ARR“;

- овце при които, при изслидването на кодони с № 134, 156 и 171 имат една алела с генотип аланин, аргинин, аргинин /ARR/ и нямат нито една алела с генотип валин, аргинин, глутамин /VRQ/.

❖ БОЛЕСТИ ПРИ НЯКОЛКО ВИДОВЕ ЖИВОТНИ

➢ Шап и везикулозен стоматит

• Зареждане с нови животни започва не по-рано от 30 дни след извършване на механично почистване и заключителна дезинфекция в животновъдния обект.

• Животни за ново зареждане могат да бъдат въведени при спазване на следните условия:

- зареждането се извършва със сентинелни животни;

- сентинелните животни не произхождат от области с наложени ограничения за здравето на животните по отношение на болестта шап и не показват клинични признаци на заразно заболяване.

• По време на зареждането се спазват следните процедури:

- зареждат се от 5 до 10 възприемчиви животни във всички помещения, предназначени за отглеждане на животни в животновъдния обект;

- на всеки три дни по време на първите 14 дни след зареждането им в обекта, животните се подлагат на клиничен преглед;

- през периода между 15-ия и 28-ия ден след зареждането, се извършва клиничен преглед на животните, веднъж седмично;

- не по-рано от 28 дни след зареждането, на всички животни се извършва клиничен преглед и се вземат проби за наличието на вирус и антитела срещу вируса на шап;

- пълно зареждане на животновъдния обект се извършва при отрицателни резултати от клиничния преглед и лабораторното изследване;

- до получаване на отрицателни резултати от изследването за наличие на вирус и антитела срещу вируса на шапа, нито едно животно не напуска животновъдния обект;

- при положителен резултат от изследването за вирус и/или антитела при сентинелно животно, се убиват всички сентинелни животни и процедурата по ново зареждане се повтаря.

➢ Син език по преживните

• Зареждането на животновъдния обект с нови животни се извършва след неколкократни дезинфекции, дезинсекции, основно механично почистване и заключителна дезинфекция и дезинсекция само с ваксинирани животни срещу съответния субтип на вируса и са изминали не помалко от 60 дни от ваксинацията.

◆ БОЛЕСТИ ПО КОНЕТЕ

➢ Африканска чума по конете

• Зареждането се разрешава 30 дни след приключване на процедурите по неколкократни

дезинфекции, дезинсекции, основно механично почистване, заключителна дезинфекция и дезинсекция в заразения животновъден обект.

- Зареждането на животновъден обект с еднокопитни животни след ликвидиране на африканската чума по конете се извършва само с ваксинирани животни, при които са изминали най-малко 60 дни от датата на ваксинация, и в животновъдния обект на произход всички еднокопитни са ваксинирани най-малко преди 60 дни.
- В случай, че не се извършва ваксинация срещу африканска чума по конете зареждането се извършва след спиране на активния летеж на куликуидите.

V. ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА СОБСТВЕНИЦИТЕ НА ЖИВОТНОВЪДНИ ОБЕКТИ

Собствениците на животновъдни обекти са длъжни да:

- осигурят сентинелните и новопостъпили животни след съгласуване с официален ветеринарен лекар;
- осигурят ветеринарномедицинско обслужване на животните, които отглеждат, като сключват договори по чл. 137а и съответно чл. 137б от ЗВД;
- отговарят за идентификацията на заредените животни, като в случай на загубено идентификационно средство, незабавно предприемат мерки за ново идентифициране;
- водят регистър на заредените животни и съхраняват паспортите на ЕПЖ и ЕК;
- оказват съдействие при изпълнението на мерките по тази процедура на официалните ветеринарни лекари;
- уведомяват незабавно ветеринарния лекар, обслужващ животновъдния обект, и официалния ветеринарен лекар по здравеопазване на животните за съответната община, при влошаване на здравословното състояние на новозаредените животни в обекта.

Всички разходи за зареждане на сентинелни и новопостъпили животни, взимане на проби и лабораторното им изследване са за сметка на собствениците на животновъдните обекти.

VI. ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА РЕГИСТРИРАНИЯ ВЕТЕРИНАРЕН ЛЕКАР

Регистрирания ветеринарен лекар е длъжен да:

- извършва коректно ваксинациите срещу заболяванията син език, заразен нодуларен дерматит и псевдочума/Нюкясълска болест/ по птиците в животновъдните обекти;
- попълва протоколите за извършените ваксинации и нанася резултатите за ваксинираните животни, които са идентифицирани в ИИС ВетИС на БАБХ;
- уведомява собствениците на животновъдните обекти в които ще се извърши ваксинация срещу син език, заразен нодуларен дерматит и псевдочума за датата/ите/ и часа на извършване на ваксинацията срещу тези болести;
- съхранява полученото количество ваксина срещу син език, заразен нодуларен дерматит и

псевдочума при температурен режим посочен от производителя;

- уведомява незабавно официалния ветеринарен лекар при съмнение за възникване на посочените болести по тази процедура при новозаредените животни;
- оказва съдействие на официалния ветеринарен лекар при клиничните прегледи и взимането на проби за лабораторно изследване.

VII. ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ОФИЦАЛНИЯ ВЕТЕРИНАРЕН ЛЕКАР

Официалният ветеринарен лекар е длъжен да:

- снабди регистрираните ветеринарни лекари, сключили договори със собственици на животновъдни обекти с необходимите дози ваксини срещу заболяванията за които е разрешена ваксинация;
- контролира коректното извършване на ваксинациите от регистрираните ветеринарни лекари;
- организира извършването на клиничните прегледи и взимането на пробите от сентинелните и новопостъпилите животни и изпращането им до диагностичните лаборатории;
- контролира въвеждането на данните от проведените ваксинации в системата ИИС ВетИС;
- съхранява получените количества ваксини при температурен режим посочен от производителя до раздаването им на регистрираните ветеринарни лекари;
- налага и вдига възбрана за движение на животни към и от съответния животновъден обект;
- издава предписания и съставя актове за установени административни нарушения на регистрираните ветеринарни лекари при неспазване на изискванията по т. VI и на собствениците на животновъдните обекти, при неспазване на изискванията по т. V от тази процедура;
- Организира мерките по механично почистване, дезинфекция, дезинскеция и дератизация и участва в комисия за проверка на ефективността от механичното почистване и заключителната дезинфекция и дезинсекция.

VIII. ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА НАЧАЛНИК ОТДЕЛА ПО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ НА ЖИВОТНИТЕ

Началник отдела по здравеопазване на животните е задължен да:

- контролира дейността на официалните ветеринарни лекари по задълженията посочени в т. VII;
- издава предписания и актове за установени административни нарушения при неспазване на задълженията по т.VI от регистрираните ветеринарни лекари и задълженията по т.VII от официалните ветеринарни лекари;
- участва в комисия за проверка на ефективността от механичното почистване и заключителната дезинфекция и дезинсекция;
- уведоми дирекция ЗХОЖКФ за желанието на собственика на даден животновъден обект за зареждане с нови животни, след изтичане на сроковете по тази процедура;

- съхранява получените дози ваксина до предаването и на официалния ветеринарен лекар при температурен режим, посочен от производителя;
- контролира дейностите по извършването на клинични прегледи и лабораторни изследвания на новозаредените животни в животновъдния обект.
- определя броя на сентинелните животни за тестово зареждане на обекта.

IX. ЗАДЪЛЖЕНИИЯ НА ДИРЕКТОРА НА ОДБХ

Директора на ОДБХ е длъжен да:

- издаде заповед за комисия, която да установи, че в заразения животновъден обект всички процедури по механичното почистване и дезинфекциите са коректно изпълнени, преди зареждане с нови животни;
- издаде наказателно постановление при съставен Акт за административно нарушение за неспазване на задълженията по тази стандартна оперативна процедура от собствениците на животновъдни обекти, регистрираните ветеринарни лекари, официалните ветеринарни лекари и началник отделите по здравеопазване на животните.

X. ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ДИРЕКЦИЯ ЗХОЖКФ ПРИ ЦУ НА БАБХ

- Дирекция ЗХОЖКФ при възникване на посочените в тази процедура заболявания може да променя сроковете за зареждане на животни при следните случаи:

- в зависимост от епизоотичната обстановка в страната;
- в зависимост от температурните условия;
- в зависимост от Решенията на Европейската комисия, които задължително се спазват;
- в зависимост от епизоотичната обстановка в съседни страни;
- в зависимост от резултатите от клиничните прегледи и лабораторните изследвания.

- Дирекция ЗХОЖКФ е длъжна да:

- издава инструкции за дезинсекция и дезинфекция и дератизация в животновъдните обекти;
- издава брошури и листовки със снимков материал по отношение на профилактиката, клиничните признаци, начините за разпространение и ликвидиране на посочените в тази процедура болести;
- разрешава зареждането с нови животни в животновъден обект в който посочените по тази процедура болести са ликвидирани;
- подготвя указания за реда и начина по който се извършват проверките в животновъдните обекти преди зареждането с нови животни.

XI. РЕГИСТЪР НА ВЕРСИИТЕ

Дата на издаване	Версия	Променени страници №	Вид на промяната
15.01.2019 г.	02	стр. 6 и 7	➢ **Чума по дребни преживни животни** - Зареждането с нови животни се извършва 21 дни след заключителната дезинфекция, предшествана от неколкократни дезинфекции и основно механичното почистване. - Зареждането се извършва със сентинелни овце и кози, до 15 животни, във всяко помещение за отглеждане. - Животните да бъдат клинично, серологично и вирусологично изследвани за чума по дребните преживни животни преди настаняването, както и 21 дни след това, и да са показали отрицателен резултат. - При съмнение за чума по дребните преживни се вземат проби за лабораторно изследване за наличие на вирус или антитела. - При отрицателни резултати от клиничните прегледи и лабораторните изследвания се извършва пълно зареждане на животновъдния обект.
11.12.2019 г.	03	стр. 2	➢ **Инфлуенца /грип/ по птиците** Извършва се съгласно „Инструкция за повторно зареждане на животновъдни обекти за птици след констатирано огнище на Инфлуенца по птиците“, последна актуална версия, Приложение към Заповед на изпълнителния директор на БАБХ.
11.12.2019 г.	03	стр. 3	➢ **Африканска чума по свинете** Извършва се съгласно Стандартна оперативна процедура – СОП – ЗХОЖ – 31, последна актуална версия, утвърдена със заповед на изпълнителния директор на БАБХ.